

KJAK

Álop á talufrælsið

Maud Wang Hansen

Forkvinna í Føroya Pedagogfelag

Tað var eitt groft álop á talufrælsið, tá stjórin í Almannverkinum, Petra Johns-dóttir Joensen, í brævi fyri stutt síðani gjørt greitt fyri starvsfólkunum í eldrarøkt-

ini, at tað bert er stjórin, ið úttalar seg um sparingar í Almannaverkinum.

Og tað broytir lítið um støðuna, at hon síðani hevur drigið nakað í land aftur, tí bræv hennara hevur uttan iva longu havt ta effektina, sum hon helst hevur ætlað: Tey allar flestu starvsfólkini í Almannaverkinum fara ikki at tora at úttala seg alment um nakað sum helst, tí tey óttast stjórans vreiði og møguliga at enda á einum svartalista.

Tað er ótrúligt og sera, sera harmiligt, at slík toppstýring, kann fara fram á einum so stórum almennum arbeiðs-pláss, sum Almannaverkið er.

Her eigur politiski myndug-leikin at sláa nevan í borðið

og minna stjóran á, at vit liva í 2013 í einum vesturevrope-iskum, demokratiskum rættar-samfelagi, ið enntá sjálvt prýðir seg við spjaldrinum vælferðarsamfelag.

At eg sum forkvinna í Fø-roya Pedagogfelag taki mær tykni av, at ein almanna-verksstjóri roynir at skerja talufrælsið hjá sínum starvs-fólkum, er tí, at eg óttist, at hetta kann smitta onnur al-menn arbeiðsøki, eitt nú tað pedagogiska fakøkið, soleiðis at starvsfólk har heldur ikki tora at úttala seg.

Í fyrsta Pedagogblaðnum í 2011 høvdu vit talufrælsið sum tema, og eftir tað, sum nú er hent, haldi eg tað vera so sera neyðugt enn einaferð

at gera greitt, so tað stendur rimmarfast, at ALLIR borgarar í landinum hava talufrælsi – og enntá taluskyldu, tá tað snýr seg um at siga frá, tá órættur verður framdur, ella okkurt skilaleyst fer fram, eisini tá tað táttar í vegna sparingar. Pedagogar og starvsfólk sum heild í primer- tænastrunum eiga at vera vaktundar og við til at tryggja, at borgarin hevur tað gott og at dagligdagurin er tryggur fyri landsins borgarar. Starvsfólk hava eisini rættindi og ikki bert skyldur í samband við arbeiðið.

Og hetta talufrælsi, sum verður mettt sum ein horna-steinur undir einum upp-lýstum, demokratiskum samfelag, er sanniliga eisini

galdandi fyri almenn starvs-fólk – fyri pedagogar eins væl og røktar- og heilsustarvsfólk. Eg veit væl, at tað finnst undantøk, har loyalitetsskyld-an kemur fram um talufrælsið, soleiðis at tað í ávísum førum verður skert. Men hetta er bert galdandi í heilt fáum førum og bara fyri fólk tætt at hægsta, avgerandi valdinum. Og tað var ikki adressan, tá stjórin í Almannaverkinum skrivaði sítt bræv.

Í útvarpinum hevur Petra Johns-dóttir Joensen síðani roynt at linka síni ráðisligu kravboð nakað. Hon hevur lagt eitt nýtt skriv út á heimasíðuna hjá Almannaverkinum, har hon vegleiðir um, hvussu starvsfólkini kunnu brúka

teirra talufrælsi.

Men tað er ikki hennara uppgáva at læra síni starvsfólk, hvussu hon tulkar talufrælsið til sín og Almannaverksins fyrimun. Hinvegin er tað hennara uppgáva at kunna síni starvsfólk um, at tey eiga at brúka sítt talufrælsi, og at tey eisini hava skyldu at brúka tað – og at boða frá, um okkurt er.

Vónandi hevur hennara herferð ikki tept allar sang-fuglar á almennu arbeiðs-plássunum, men eg meti málið so álvarsamt, at ovasti starvs-fólkaleiðari landsins, løg-maður, nú eigur at fara alment út og eggja almenn starvsfólk til bæði at verja og, ikki minni, brúka teirra talufrælsi.

Framhald av síðu 15

TÍÐARGREIN

skipanini. Í gomlu valskipanini við sjei valdømunum skákaðu sýslurnar á leið hvørja aðra í býtinum av samfelagsins virðum, og kanska var tað truplari hjá øðrum áhuga-málum enn fólksins at hava tak-holt á eini skipan, sum hetta sama fólk eigur, ella burdi átt.

Vit hava ikki eftirmett broyt-ingina til eitt valdømi, men okkurt bendir á, at politikararnir eru vorðnir veikari í kongunum mótvegis máttmikla peninga-valdinum. Onkrir teirra liggja flatir fyri hesum sama valdi. Upphæddirnar til politiska upplýsing á løgtingsfiggjarlógini eru tilvitað niðurlaðaðar, og tá gerst sponsoringin frá kapitalinum serliga lokkandi, og plakatskógirnar hjá onkrum ella summum, í fleiri hundraðtúsund króna klassanum, sum komu brestandi inn á ting í 2011, har-ímillum radikalir sjálvstýrandi for-mansaspirantar, man vera besta áminningin um, at fleiri tingmenn og landsstýrismenn, sum nú sita í fólksins sessum, verða gøllhildin í náðini frá sponsorunum, sum sjálvandi krevja, at goldið verður aftur við kassa 1, tá ið virðini hjá fólkinum skulu býast út. Upp-sjóvarmálið, har ein landsstýris-maður einsamallur ætlaði og slapp at býta virðir út fyri 1,5 – 2 milliardir krónur í rávøruvirði, man vera besta dømið um, at før-

oyskt fólkaræði við miklari ferð er ávegis út av eggini.

Dagurin er aftur 8. mai. Vit eru stódd í parlamentarisku smiðjuni hjá Føroya fólk. Á Vaglinum. Tinghúsvegi no. 1. Bragdligi tingmaðurin, sum fattur og stimaligur ætlar at kuppa eina tilfeingisbúð ígjøgnum og umvegis uppskotið (tingmál no. 150/2012), sum fiskivinnukapitalurin uttan iva hevur hjálpt Vestergaard við at leggja leistin fyri, fær verri og verri dæmi. Onkur heldur seg síggja gásarholdið spretta, og sveittadropar krúpa fram um ennið. Álitid, sum hann hevði lisið upp fyri fleiri tingmonn-um kvøldið fyri, var latið Løg-tingsskrivstovuni umvegis teldu-post, beint fyri at hann spákaði sær oman ímillum hjallin og set-húsini. Nú skuldi lið setast á mið-aldarstøðuna og feudala maskina-riið í fiskivinnuni, liberalisma og marknaðarmekanismur skuldu við eini hóvligari byrjan fáast innaftur í fiskivinnupoltikk. Við fimtan ára parlamentariskum royndum í kjalarslóðini, var fótafestið trygt í systeminum, hann var jú ein av teimum tungu dreingjunum.

Bráðliga brestur glarhurðin upp innar í tingsalin. Tutlið og kákanin í salinum eru farin allan vegin loftvegis út á Tinganeshelluna. Sum Nornagestur við Risanum

Foyrurnar eru sum gjáir í pannuni á Jørgen, hann sær øgiligur út, og nakkin á Vestergaard er so stívir sum fjøðurin á einum gomlum Bedford lastvogni

á Leittrabergi í hølunum, ein norðurlendskur pendantur til teir báðar Sancho Panza og Don Quijote, koma løgmaður og Jørgen Niclasen við sjógv á baki fram á næstfremsta bonk, avdúkingin er veruleiki, tingmaðurin fær greiðu boðini, at annaðhvørt verður hann “politiskt avrættaður á fólkaflokspelotongini”, alternativt fær hann høvi til uttan uttan-umtos at angra sínar ræðuligu misgerðir. Sambandsbonkurin tømist, eyguni trilla runt í knokk-inum á tí formastiliga, og kropp-urin er kropnaður munandi síðani ferðina við bivreiðuni ímorgun, tá hann knæsettur ætlaði at gera seg inn á serligu ágóðarnar hjá seráhugamálanum, - í grellari andsøgn til tað sum Fólkaflokk-urin vil og ynskir.

Løgmaður og Jørgen Niclasen lmarsjera skrátryggir ígjøgnum foyerin og haðani ígjøgnum kantinuna, teir hyggja hvørki til høgru ella vinstu. Tingmaðurin, og síðani restin av tingmanning Sambandsflokksins, verða drigin inn í fólkafloksrúmið í tinghús-inum, og nú byrjar spankingin. Rumsterilsið er øgiligt, hvøll ljóð geisla út í kringumstøðurnar, og ongin ivi er um, at løgmaður gevur tingmanning síni turt uppá, annaðhvørt reka teir treytaleysan fólkaflokspolitikk ella er alterna-tivið, at Fólkaflokkurin tekur aftur stuðulin til hansara sum løgmaður Føroya. Radikala

sjálvstýrarahirðin letur seg ikki strúka, mest av øllum líkjast hon uppblástum og grimdarhugaðum dovragubbum, teir pumpa yvir-armarnar upp, nú teir við einum kjøtmúri, ein fyri allar og allir fyri ein, hava sligið ring um meginelti-bløðruna par excellence. Kaj Leo Holm Johannessen. Tað nyttar lítið at vera vemmiliga fittur við hesar fýrarnar, foyrurnar eru sum gjáir í pannuni á Jørgen, hann sær øgiligur út, og nakkin á Vester-gaard er so stívir sum fjøðurin á einum gomlum Bedford lastvogni. Hetta snýr seg also ikki um poli-tikk, tíansheldur um skeivt býti av dýrum samfelagsvirðum, - hetta snýr seg eittans um ófatiligu for-feingiligheitina hjá einum einasta manni. Kosta hvat tað kosta vil.

Krúpandi, sum flongdir hundar, koma øll tey forsmáddu lavandi, risthent og við skelvandi knøum, um gáttina úr fólkafloksklivanum, og løtu seinri er alt so sára greitt, frumskjal Fólkafloksins var nú aftur fiskvinnupolitiska kreddan, álitid í tingmáli no. 150/2012 verður nakað seinkað lagt á tingborð við hesi meirilutatilráðing: Meirilutin (Alfred Olsen, Bjarni Djurholm, Hanus Samró, Kristianna Winther Poulsen og Janus Rein) tekur undir við málinum, og mælir Løgtinginum til at samtykkja upp-skotið. Uppskotið hjá landsstýris-manninum Jacob Vestergaard. Treytaleyst. Alternativa álitid, sum landsins størsti flokkur var

samdur um kvøldið fyri, og sum hevði akað í bivreið einar áttati kilometrar ímorgun, varð nú lagt niður í makuleringsmaskinuna í vinnunevndarrúminum.

Stimaligi og bræsni tingmaðurin, ið treystliga stakk leggirnar undan rekkjuvadáini ímorgun, og av lokrekkjuni syfti teir fram á gólv, hevði nú fingið sina-drátt í báðar leggir. Politiskan varandi sinadrátt. Tað hevði parlamentarisman eisini fingið, nú fiskivinnukapitalurin, sum stýrir Fólkaflokkinum, aftur einaferð hevði fingið bilbukt við Sambandsflokkinum, við góðari hjálp frá tí, sum skal eitast at vera politiski oddviti landsins. Ein av frægastu høvundum okkara segði einaferð um Sambandsflokk, at hann var “den politiske umoral sat i system.”

Allar byltingar vega ella ríða á eini knívsegg. Tað kann fara báðar vegir. Í hesum førinum bleiv kvettið ímóti stórkapitalinum eitt kvett ímóti fólkinum ístaðin. Sama fólkid, sum helt seg eiga tey 33 umboðini, ið manna tað, sum einaferð varð hildið at vera mest tignarliga forum landsins. Við hesum er staðfest, at føroysk parlamentarisma er steindeyð, onnur vøld enn tey, sum Montesquieu nágreinaði, stjórna nú Føroyum.

Vælgagnist !